

Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalueen lausunto Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuulemiseen 2.10.2025

Lähtökohtaisesti henkilöasiakkaan palveluprosessin keventäminen on tervetullut uudistus, joka auttaa suuntaamaan asiakastyön resurssia paremmin työmarkkinoiden kokonaisuutta palvelevaksi. Tärkeää olisi myös se, että työllisyysalueen asiantuntijoiden harkintaa, joka perustuisi todelliseen asiakaskohtaiseen palvelutarpeeseen, tulisi lisätä.

Työnhakuvelvollisuutta parempi ja paremmin paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin kohdistuva keino tehostaa työnhakua ja palveluihin osallistumista olisi luoda velvoittavuutta työllisyysalueen tarjoamien työmahdollisuuksien vastaanottamiseen lyhyemmässä ajassa kuin nykyinen kuusi kautta alkuhaastattelun jälkeen. Ne ovat harkittuja ja asiakkaan osaamisen, historian ja palvelutarpeiden mukaan räätälöityjä tarjouksia.

Uudistuksesta kuitenkin puuttuu kaivattuna elementtinä työllisyysalueen tekemän työtarjouksen velvoittavuuden lisääminen sekä aikaistaminen nykyisestä. Sinänsä asiakkaan työnhakuvelvollisuuden asettaminen on hyvä asia. Tämä kuitenkin osittain johtaa myös työnantajien näkökulmasta ei toivottaviin työnhakuihin.

Lisäksi tulisi korjata velvoittavuuden osalta ennen 2.5.2022 asiakkuuden aloittaneiden osalta työllisyysalueen tekemän työtarjouksen velvoittavuus. Nykyisellään tarjous ei ole velvoittava, jos työnhaku ei ole katkennut missään vaiheessa em. päivämäärän jälkeen, jolloin alkuhaastattelua ei nyt voimassa olevan lain mukaisesti ole tehty.

Työttömyysturvan seuraamusjärjestelmän tiukentaminen ei ole missään mielessä kannatettava suunta työllisyysalueen näkökulmasta.

Ehdotettu malli, jossa seuraamukset alkavat jo ensimmäisestä työnhakuun tai työvoimapalveluihin liittymästä laiminlyönnistä kohdistuu potentiaalisesti kaikkiin työnhakijoihin, sillä kaikki työnhakijat ovat työttömyytensä alussa yhden laiminlyönnin päässä seuraamuksista. Tähän joukkoon lukeutuvat ne nuoret työnhakijat, jotka ovat ensimmäistä kertaa työttöminä, eivätkä ole harjaantuneet asioimaan työllisyyspalveluiden kaltaisten julkispalvelujen kanssa.

Työnhakijoiden rankaisu inhimillisten erehdysten tai pakottavien olosuhteiden johdosta tapahtuneista laiminlyönneistä ei ole asiakkaan eikä työllisyyspalvelujen tarjoajan etu. Päin vastoin työttömyytensä alussa olevat työnhakijat ovat elämäntilanteessa, jossa heidän on järjestettävä taloutensa vastaamaan uutta tilannetta siten, että he voivat keskittyä työnhakuun. Lisäksi moni varsinkin työttömyytensä alkuvaiheessa harjoittaa työnhakuaan omien verkostojensa kautta. Tukien katkaisu viikoksi ei edistä tätä millään tavoin. Lisäksi todennäköisesti työllistymis- ja yhteistyöhaluisen asiakkaan ja työvoimapalvelujen suhde muodostuu vaikeaksi heti alusta lähtien. Näin lainmuutoksella ei ole toivottua työnhakua tehostavaa vaikutusta.

Tero Hyttinen
Työllisyysalueen johtaja